

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput X. Intolerandæ propositiones ex damnato Philosophismo ab
ipsismet Philosophistis derivatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

riamque censuerunt, ut constat ex dictis n. 74. ubi Terillum, ex communi Sociorum sententia, audivimus dicentem: *Fatemur... ignorantiam sapè esse voluntariam, adeoque etiam imputabilem. Sed eam non aliter voluntariam esse admittimus, quam si antecedenter aliqua de illius vitiatione obligatio menti occurrerit, &c.* Ex communi (inquam) Sociorum sententia: ad id enim significandum, non dicit fateor, sed *fatemur*; nec dicit, non aliter admitto, sed, *non aliter admittimus*. Communis proinde opinio Sociorum est, ad ignorantiam vel inadvertentiam vincibilem, culpabilem & voluntariam, non sufficere, quòd in eam quis incidit per culpam suam personalem, v. g. per immoderatas passiones, concupiscentias, habitus corruptos, consuetudines pravas (quod tamen sufficit juxta S. Thomam, & Veteres passim) sed præterea necessarium esse, quòd antecedenter aliqua de illius vitiatione obligatio menti occurrerit. Qua ex positione horrenda sequuntur consecratoria, uti vidimus n. 75. & amplius infra videbimus. Non mirum proinde quòd ignorantia Molinisticè invincibilis & involuntaria, Thomisticè vincibilis sit, culpabilis & voluntaria; non excusans proinde à peccato. Quod omninò est observandum, ad verum intellectum doctrinæ Ecclesiæ, per Alexandrum VIII. damnantis hanc propositionem secundam in Decreto de 7. Decembris anni 1690. *Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturæ, hæc in statu naturæ lapsa, operantem ex ipsa non excusat à peccato formali.*

CAPUT X.

Intoleranda propositiones ex damnato Philosophismo ab ipsismet Philosophis derivata.

86 **N**umero 62. ostendimus, ignorantiam Dei invincibilem, inculpabilemque, etiam ad longum tempus, à nonnullis Philosophis admitti. A fortiori inculpata, invincibilemque admittunt incogitantiam de Deo. His positus, prima propositio est Arriagæ disp. 2. de Deo sect. 69. de taliter ignorante dicentis: *Etiamsi alium occidat, & putet se male facere, non est inconveniens in tali concedere eam actionem non esse pœnâ aternâ dignam. Quia ratio promerendi pœnam aternam solum desumitur ex eo quòd aliquis homo, saltem in confuso, noscat se offendere Deum summum. Quod in ignorante non reperitur.*

87 Secunda propositio ejusdem ibidem: *Ignorans vincibiliter Deum esse, à peccato nihilominus excusari potest, etiamsi suboritur ei dubium de Deo, omittatque inquirere. Ratio est (inquit) quia multe sunt res, de quibus mihi occurrit ratio dubii, non tamen pecco, non ulterius inquirendo. Sunt enim res, quarum mea non interest, & de his non teneor amplius inquirere, ut per se patet. Obstupesce Lector, hoc à Theologo Christiano ad Dei existentiam extendi, quali hominis non interfit, orto de*

ea dubio, de ea inquirere. Pergit enim: *Qua posito, etiamsi aliquod dubium suboritur in multis barbaris hominibus, an sit aliqua causa v. g. qua produxit celos (id est an Deus sit: si quidem in margine habetur: dubia barbarorum de Deo) non tamen propterea excusatur species, quòd illa sit Legislatrix, vel veneratione digna, vel quòd illa dederit præcepta, qua ego debeam inquirere. Imò forte sapè in contrarium: ad me talia discutere non pertinet, nec utile est. Sicut si jam movetur dubium in aliquo, quo pacto arbores crescant, non peccat certe ulterius non inquirendo causam (bella certè comparatio, dignaque Theologo Catholico) unde inferitur, non esse culpabiles in tali ignorantia, etiamsi fuerit vincibilis physicè; imò moraliter etiam vinci poterit, debite inquirendo.*

Tertia propositio: *Siquis adulterium vel homicidium perpetraverit non cogitando de Deo (non dicit, siquis per impossibile, prout Theologi solent, dum de impossibili casu loquuntur) non imputabitur operanti quòd offenderit Deum; sed quòd occiderit, vel mæchus fuerit. Nec Deus indignabitur quòd ipsum offenderit, sed propter homicidium vel mæchiam, qua potest dici offensiva materialis, ut distingatur ab illa alia, qua potest dici formalis, quatenus contrahit formaliter malitiam offensionis divine. Cardinalis de Lugo disp. 5. de Incarn. sect. 5.*

Quarta: *Nulla furta, adulteria, homicidia aliavè scelera, quantumvis enormia, habent rationem peccati formalis, aut divine offensa, in invincibiliter ignorante omnem Dei legem, prohibitionem, aut existentiam. Duffius Minorita Hibernus, in Thesi defensa Lovanii 29. Julii 1679.*

Quinta: *Nascitur Petrus, baptizatur, atquequam loqui sciat capitur à Barbaris, in sylvam inducitur, & Atheismum positivè docetur. Ad usum rationis pervenit. Possè invincibiliter nescire Deum, Theologi nobiliores affirmant. Moritur igitur, antequam ignoret vincibiliter Deum, & per consequens aliquod committat mortale, licet gravia multa contra lumen rationis committat. Quòd puerum D. Fagnanus mittit? non ad infernum: quia originali ille, & actuali mortifero caret. Ad calum ergo. Caramel in Apologem. contra Fagnanum.*

Sexta: *Quid si baptizatus aliquis in Atheismum, & gravia scelera, per breve tempus ignorantia Dei inculpabili laborans, incidisset, & sic in illis mortuus fuisset? Respondetur... Cum eo fore, uti cum justo, qui in mortali materiali moretetur. Neotericus quidam doctus disput. 1. de Incarnat. n. 150.*

Prima propositio à mortali pœnâque aternâ excusat homicidium cum conscientia mali gravissimi factum, ex hoc solum quòd factum non est cum conscientia Dei per illud offensum. Vix tamen, & ne vix quidem Augustinus adduci potuit, ut crederet Juliano, affirmanti Manichæos dicere: *Siquis homicidium*

diam conscientiam formidantem commiserit, reus est, quia immit. Si autem aliquod facinus exultante perpetraverit audaciam, id est intrepidam conscientiam, velut credens se ex fide facere, quod male fecit, evasit culpam. Quod quidem (ait Augustinus l. 4. contra Julian. c. 8.) nunquam audivi dicere Manicheos. Sed quid ad nos, siue dicant, siue etiam ipsis calumnieris: cum Catholica hoc non dicat fides, quam tenemus, & cuius te pondere urgemus. Quamto minus Augustinus sustinisset Catholicum Doctorem, a mortali excusantem homicidium, non solum cum intrepida conscientia nullius mali commissum; sed (quod longè amplius) cum conscientia mali gravissimi commissum?

93 Secunda propositio retulisse, refutasse est. Siquidem pius aures offendit, dicere quod rationabiliter dubius de Dei existentia, ulterius non teneatur inquirere, magis quam de rebus ad ipsum non pertinentibus, v. g. de modo quo arbores crescunt; imò iudicare posse, utilem non esse talem inquisitionem, eaque omisâ culpabilem non esse Dei ignorantiam, tamen vincibilem.

94 Tertia propositio, sicut & prima, a mortali excusat quaecumque crimina, quamlibet horrenda, commissâ à viris perditis, Atheis, Barbaris, Neronibus, Caligulis, &c. non cogitando de Deo. Incidit proinde in horrenda confectaria capite sequenti deducenda.

95 Idem est de quarta iudicium. Cujus Author, dum peccatum propriè dictum non agnoscit, nisi quod est contra legem Dei (ut enim suâ illi propositioni præmit: peccato essentiali est, quod sit contra legem Dei) sic ratio cinari debuit: malitia essentialis peccati, est esse contra legem Dei. Igitur peccati malitia cognosci nequit (nec proinde formaliter contrahi) nisi peccator agnoscat, id quod facit, esse contra legem Dei. At invincibiliter ignorans Deum, Deique legem, cognoscere nequit, id quod facit, esse contra legem Dei. Quidquid ergo fecerit, & quamlibet enormem impudiciam vel crudelitatem perpetraverit, habere non potest rationem peccati formalis, sed materialis dumtaxat. Et sic hoc ipso quod quis perfectè Atheus fuerit, explere poterit omnem libidinem, passionemque, quamlibet brutalem, sine peccato formali, siue imputabili. Quod magis intolerabile est, quam Divionense dogma damnatum.

96 Quinta & sexta cælo donant positivos Atheos, sine ulla fide actuali, sine ullò amore Dei, & insuper cum multis ac sæpè horrendis criminibus, etiam contra conscientiam admissis, etsi non cum conscientia divinæ legis. Proinde longè adhuc intolerabiliores sunt, quam quarta, contradicuntque divinæ Scripturæ num. 97. & 98. proferenda.

CAPUT XI.

Argumentum decimum-octavum ex opinione ad formale peccatum requirentem advertentiam

malitia actuali, Philosophismoque inde pululante, horrenda consequuntur absurda.

Sequitur namque 1°. sodomias, bestialitates, adulteria, patricidia, cateraque horrenda flagitia, commissâ ab eo qui Deum ignorat invincibiliter invincibilitate Molinisticâ, tamen vincibiliter ignoret, vincibilitate Thomisticâ, id est ex personali sua culpa, non esse peccata theologica, sed philosophica dumtaxat. Quia licet talis forte non peccet sine remorsu conscientiae, peccat equidem sine ulla actuali advertentia malitiae theologicae, contra Deum, Deique legem, & sine ulla actuali advertentia offensae Dei, quem ignorat. At isti confectario apertè Scriptura contradicit Pl. 78. Effunde iram tuam in gentes, quae te non noverunt. Ephes. 4. Jam non ambuletis, sicut & gentes ambulavit, in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei, per ignorantiam qua est in illis, propter cecitatem cordis ipsorum, qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiae, in operationem immunditiae omnis, in avaritiam. De quibus c. 5. Apostolus subdit: Propter hoc venit ira Dei in filios dissidentiae. Rom. 2. Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum... quicumque enim sine lege peccaverunt (adeoque sine peccati cognitione; per legem enim cognitio peccati, ut Apostolus subjungit cap. 3.) sine lege peribunt, & quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur. 2. Thessal. 1. Deus in flamma ignis dat vindictam iis, qui non noverunt Deum... qui poenas dabunt in meritu aeternas, à facie Domini. Apoc. 21. absque exceptione ulla: timidis autem (id est timore mortis Christum negantibus) & incredulis, & execratis (id est sodomitis) & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatriis, &c. pars illorum erit in stagno, ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda.

Sequitur 2°. quod si Atheus, in infantia baptizatus, deinde captus à Barbaris, adeoque rationis usu ab ipsis in Atheismo educatus, durante ignorantia Dei, Molinisticè invincibili, sodomias, bestialitates, patricidia, adulteria ut supra perpetraverit, in eisque absque poenitentia mortuus fuerit, antequam ignorantia illa fieret in ipso Molinisticè graviter seu mortaliter culpabilis, cum suis sodomitiis, bestialitatibus, patricidiis, adulteriis, aliisque ejusmodi horrendis, cælo donabitur. Ob rationem n. 89. à Caramuele productam. Sequelam autem (licet concedat ipse, sicut & Author propositionis 6.) totius Orbis horror factis refutat, unâ cum Scriptura Plal. 13. dicente: Dixit insipiens in corde suo, non est Deus. Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studiis suis. Nec magis concedi potest de Atheis quam de Idololatriis, de quibus Sap. 13. & 14. Vani sunt omnes homines, in quibus non subest scientia Dei, & de iis quo videntur bona, non poterunt intelligere eum qui est... infelices